

Grundläggande granskning av socialnämnden 2022

Vilhelmina kommun

Building a better
working world

Sammanfattning

Kommunrevisionens uppgift är att ge kommunfullmäktige underlag till den årliga ansvarsprövningen. Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionsred. Denna grundläggande granskning är en del av den årliga granskningen.

Enligt God revisionsred är den grundläggande granskningen inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om styrelse eller nämnd har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter. Denna granskning har således varit av översiktlig karaktär.

För vår sammanfattande bedömning och rekommendationer, se avsnitt 3.

Innehåll

1.	Inledning	3
1.1.	Bakgrund	3
1.2.	Syfte och revisionsfrågor	3
1.3.	Avgränsning	3
1.4.	Revisionskriterier	3
1.5.	Genomförande	4
2.	Granskningsresultat	5
2.1.	Iakttagelser	5
2.2.	Övriga iakttagelser:	6
3.	Sammanfattande bedömning	7

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Kommunrevisionens uppgift är att ge kommunfullmäktige underlag till den årliga ansvarsprövningen. Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionsred. Styrelse och nämnders ansvar för verksamheten regleras bl. a. i kommunallagen 6 kap. Där framgår att nämnderna ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Enligt god revisionsred (2022) ska den grundläggande granskningen vara inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om styrelse respektive nämnd har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter.

Granskningen har sin utgångspunkt i God revisionsred, samt risker som framkommit i revisorernas risk- och väsentlighetsanalys 2022.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att ge underlag till revisorernas ansvarsprövning av kommunstyrelsen. Utifrån det har följande revisionsfrågor besvarats i granskningen:

Ändamålsenlighet

- ▶ Har styrelsen säkerställt en tillräcklig styrning av sin verksamhet?
- ▶ Har styrelsen säkerställt en tillräcklig uppföljning av sin verksamhet?

Ekonomiskt tillfredställande

- ▶ Har styrelsen säkerställt en tillräcklig styrning av ekonomi?
- ▶ Har styrelsen säkerställt en tillräcklig uppföljning av sin ekonomi?

Intern kontroll

- ▶ Har styrelsen säkerställt att den interna kontrollen är tillräcklig?

1.3. Avgränsning

Granskningen avser kommunstyrelsen och är främst avgränsad till år 2022. Den grundläggande granskningen är översiktlig och inte inriktad på detaljer.

1.4. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, bedömningar och slutsatser. Revisionskriterierna kan hämtas ifrån lagar och förarbeten eller interna regelverk, policys och fullmäktigebeslut. Kriterier kan också ha sin grund i jämförbar praxis eller erkänd teoribildning.

I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av kommunallagen och god revisionsred 2022 samt kommuninterna styrdokument beskrivna nedan.

1.4.1. Reglemente för socialnämnden

Socialnämndens reglemente (2018) anger formerna för styrningen av nämnden under året. Av reglementet framgår att nämnden ska följa det fullmäktige har bestämt för nämnden, samt att fastställda mål ska uppnås och givna uppdrag/riktlinjer ska följas. Det framgår inte av reglementet vilka befogenheter och ansvarsområden som nämnden har.

1.4.2. Kommunspecifik styrmodell

I årsplan med budget 2022 samt plan 2023–2025 återfinns fullmäktiges vision och styrmodell. Kommunfullmäktige har följande vision:

”Vilhelmina ska utvecklas och vara en kommun med både livskraft och framtidstro”

För att uppnå visionen beskriver fullmäktiges styrmodell vissa perspektiv med riktlinjer för hur visionen ska uppnås:

- Tillgänglighet
Riktlinjer: gott värdskap, hög tillgänglighet och professionalism är värden som ska genomsyra all verksamhet. Transparens/insyn, öppenhet, delaktighet, för alla, snabbt och enkelt, tillgång till utbildning, snabb etablering av nyanlända, minska utanförskap
- Trygghet: Riktlinjer: Välfärd, socialt skyddsnät, myndighetsutövning, fysisk miljö, säkerhet, krisberedskap
- Effektivitet:
Riktlinjer: utifrån invånarnas/kundernas, forskning, beprövad vetenskap och kunskapsbaserade perspektiv utveckla kvaliteten på (välfärds)tjänsterna, digitalisera det som går att digitalisera.
- Samhällsutveckling

Riktlinjer: Bibehålla och utveckla ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart samhälle

Styrmodellen innehåller inte några specifika instruktioner om hur fullmäktiges perspektiv och riktlinjer ska beaktas av kommunstyrelse och nämnd.

1.4.3. Reglemente för intern kontroll

Enligt kommunfullmäktiges fastställda reglemente för intern kontroll (2012) har kommunstyrelsen det övergripande ansvaret att se till att det finns en fungerande intern kontroll i kommunen. I enlighet med reglementet ska kommunstyrelsen årligen säkerställa att det bedrivs en god internkontroll i nämnderna. Nämnder ska i sin tur rapportera till kommunstyrelsen sitt arbete med internkontrollplanen. I reglementet framgår att nämner/styrelsen ska regelbundet genomföra en riskanalys och riskbedömning för sin verksamhet och upprätta en internkontrollplan senast i januari månad.

1.5. Genomförande

Granskningen har genomförts genom löpande insamling av fakta och iakttagelser (tex via styrelsens protokoll och tillhörande underlag såsom mål- och budgetdokument, ekonomi- och verksamhetsrapporter, delårsrapporter, bokslut).

2. Granskningsresultat

2.1. Iakttagelser

I nedanstående tabell sammanställs våra iakttagelser utifrån respektive kontrollpunkt.

Kontrollpunkt	Iakttagelse	Kommentar/hänvisning till protokoll
Styrning och uppföljning av verksamhet		
Beslutat om verksamhetsmål utifrån kommunfullmäktiges övergripande mål	✓	2021-12-08 §101. Nämnden har beslutat om tre verksamhetsmål. Dock saknar dessa koppling till fullmäktiges riktlinjer inom tillgänglighet, effektivitet, och samhällsutveckling.
Beslutat om indikatorer för att mäta måluppfyllelsen	✗	2021-12-08 §101. Nämnden har inte beslutat indikatorer för att mäta måluppfyllelsen.
Följt upp verksamhet och måluppfyllelse i en delårsrapport	—	2022-09-15 §132. Nämnden följer upp verksamhet men inte måluppfyllelse.
Följt upp verksamhet och måluppfyllelse i en årsrapport	✓	2023-03-15 §59.
När måluppfyllelse avseende verksamhet	—	2023-03-15 §59. Enligt socialnämndens årsrapport har nämnden delvis uppnått sina mål.
Vidtagit åtgärder vid indikationer på bristande måluppfyllelse avseende verksamhet	✗	2023-03-15 §59. Det framgår inte om behov av åtgärder föreligger vid delårsrapport, och av årsrapporten framgår inte huruvida nämnden har vidtagit åtgärder.
Styrning och uppföljning av ekonomi		
Upprättat en budget för innevarande år inom tilldelad ram	✓	2021-12-08 §101
Följt upp ekonomin i en delårsrapport	✓	2022-09-15 §132. Nämnden följer upp ekonomi i delårsrapport som visar en prognos på ett underskott på 10,7 mnkr, stora delar av underskottet härleds till äldreomsorgen och individ- och familjeomsorgen som står för hälften var.
Följt upp ekonomin i en årsrapport	✓	2023-03-15 §59.
När måluppfyllelse avseende ekonomi	—	2023-03-15 §59. Nämnden redovisar ett underskott för helåret med 7,9 mnkr mot budget. Underskottet blev lägre än förväntat vid delårsprognosen

		motsvarande 3% av nämndens nettokostnadsbudget.
Vidtagit åtgärder vid indikationer på bristande måluppfyllelse avseende ekonomi	✓	Nämnden har utifrån delårsrapporten vidtagit åtgärder under resterande av året för att minska underskottet.
Intern kontroll		
Värderat identifierade risker	—	Nämnden har inte värderat risker i en samlad internkontrollplan, däremot har nämnden värderat risker i separata risk- och konsekvensanalyser för korttidsplatser och hemtjänsten (2022-08-31 §79).
Beslutat om internkontrollplan	✗	Nämnden har inte beslutat om en internkontrollplan.
Internkontrollplan tydliggör - vilka risker som ska kontrolleras - kontrollmetod - vem som är ansvarig för kontroll	✗	Nämnden har inte beslutat om en internkontrollplan.
Följt upp internkontrollplanen	ET	Nämnden saknar en samlad internkontrollplan med kontrollmoment, varav en slutlig uppföljning inte går att bedöma.
Vidtagit åtgärder vid identifierade brister	ET	Nämnden saknar en samlad internkontrollplan, varav behovet av åtgärder inte går att bedöma.

✓ = ingen eller oväsentlig avvikelse, — = viss avvikelse, ✗ = väsentlig avvikelse, ET = Ej tillämplig

2.2. Övriga iakttagelser:

Kommunfullmäktige beslutade under 2020 att en ny nämndsorganisation skulle träda i funktion när den nya mandatperioden skulle börja. I oktober 2022 kom beslutet från kommunfullmäktige att socialnämndens ansvarsområde skulle flyttas till ett utskott som bildas under kommunstyrelsen.

3. Sammanfattande bedömning

Vår sammanfattande bedömning är att socialnämnden delvis har säkerställt en tillräcklig styrning och uppföljning av verksamhet, samt en delvis tillräcklig styrning av ekonomi. Vi bedömer att uppföljningen av ekonomi har varit tillräcklig. Vidare bedömer vi att nämnden delvis har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Vår bedömning grundar sig på följande:

Revisionsfråga	Bedömning	Kommentar
<i>Har nämnden säkerställt en tillräcklig styrning av verksamheten?</i>	Delvis	Nämnden har fastställt mål, däremot saknas koppling till flera av fullmäktiges mål. Det saknas även indikatorer för att mäta måluppfyllelsen. Av årsrapporten framgår att nämnden delvis har uppnått sina mål.
<i>Har nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning av verksamheten?</i>	Delvis	Nämnden har löpande vid sammanträden följt upp ärenden som rör nämndens verksamhet. Vad gäller måluppfyllelse följs denna upp i en årsrapport, men däremot inte i en delårsrapport.
<i>Har nämnden säkerställt en tillräcklig styrning av ekonomin?</i>	Delvis	Nämnden har beslutat om en budget för sin verksamhet inom tilldelad ram men nämnden redovisar ett underskott för helåret. Under året har nämnden vidtagit åtgärder för att minska underskottet.
<i>Har nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning av ekonomin?</i>	Ja	Nämnden har följt upp ekonomin i en delårsrapport- och i en årsrapport.
<i>Har nämnden säkerställt en tillräcklig intern kontroll?</i>	Delvis	Nämnden har inte fastställt en samlad internkontrollplan för sin verksamhet, däremot har enskilda risk- och konsekvensanalyser upprättats under året.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi socialnämnden att:

- ▶ Besluta om mål och säkerställ uppföljning av dessa i en delårsrapport i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer
- ▶ Säkerställa att åtgärder vidtas när prognoser visar att uppsatta mål riskerar att inte uppnås
- ▶ Upprätta former för internkontroll genom att årligen identifiera och värdera risker samt fastställa en internkontrollplan för nämndens hela verksamhet

Vilhelmina maj 2023

Karla Escobar
Projektmedarbetare, EY

Christer Marklund
*Certifierad kommunal yrkesrevisor &
uppdragsledare, EY*